

Door Maria naar Christus

Deelnemers aan Vaticanum II verdeeld over rol van Maria

- ▶ Vaticanum II plaatste – niet zonder moeite – Maria binnen de Kerk
- ▶ Ook Maria's rol in niet-christelijke godsdiensten kwam aan bod
- ▶ *Lumen gentium* waarschuwt tegen een overdreven Mariadevotie

Nicole LEHOUCQ

Toen paus Franciscus tijdens de Wereldjongerendagen het Braziliaanse Mariaoord Aparecida bezocht, tweette hij: „Vergeet we nooit, dierbare jongeren: de Maagd Maria is onze Mama en het is met haar hulp dat wij Jezus trouw kunnen blijven.”

Die verwijfsfunctie van Maria, die de gelovigen brengt tot haar Zoon en zijn offer, evenals tot de liefde van de Vader, werd tijdens het Tweede Vaticaans Concilie opgetekend in de dogmatische constitutie *Lumen gentium*.

„Daar gingen pijnlijke discussies aan vooraf”, zegt theoloog en

kerkhistoricus aan de KU Leuven Mathijs Lamberigts. „Vóór het concilie werd Maria zodanig opgehield dat ze zowat letterlijk de vierde persoon van de Drie-eenheid was geworden”, brengt hij de mariale devotie van de jaren 1950 in herinnering, toen de tenhemelopneming van Maria dogma werd. „Tal van bisschoppen zagen de toekomst voor de Kerk in die richting”, vervolgt Lamberigts. „Ze wilden een afzonderlijk schema over Maria in de concilieteksten. Hun voorstel haalde 49,3 procent.”

De concilievaders die daarentegen Maria binnen de Kerk plaatsden, haalden het dus nipt. „*Lumen gentium* vermeldt voor Maria de titels van voorspreekster, helper, bijstand, middelares, maar niet in concurrentie met Jezus”, zegt Lamberigts. „Die concilievaders reageerden tegen uitwassen. Zij keerden terug naar wat de Bijbel en de vroegchristelijke teksten over Maria leren. Ze stelden dat zij zelf slechts gaandeweg de bijzondere betekenis van haar Zoon op het spoor kwam.”

„Men wilde ook de prille oecumenische dialoog niet op de helling zetten”, vervolgt Lam-

berigts. „Voor de dialoog met de moslims, die ook Maria vereren, kan ze eveneens een verbindingspersoon zijn. In de minder gekende concilieverklaring *Nostri actate*, over de houding van de Kerk tegenover niet-christelijke godsdiensten, wordt al krachtig opgeroepen het verleden van vijandschap te vergeten en zich toe te leggen op wederzijds begrip tussen christenen en moslims.”

Lumen gentium kijkt positief naar de Mariaverering, maar waarschuwt voor overdrijving, sentiment of lichtgelovigheid. „Na het concilie verdreef intellectuele spiritualiteit in West-Europa de volksdevotie”, meent

Concilieteksten over Maria geïnspireerd door Bijbel en prille oecumene

Lamberigts. „Jammer. Er is niets mis met een gezonde Mariaverering. Ook op dat vlak moet men het concilie correct verstaan.”

Volgende week zijn alvast in Rome Mariadagen gepland in het kader van het Jaar van het Geloof. Op 13 oktober, de dag van de laatste verschijning in Fatima in 1917, zal paus Franciscus de wereld toewijden aan het Onbevleete Hart van Maria. Het beeld van Fatima reist ervoor naar Rome. Daarmee treedt de paus in het voetspoor van zowel Joannes-Paulus II als Pius XII, die het dogma van de tenhemelopneming uitvaardigde.

Mathijs Lamberigts bespreekt het thema *Maria op het concilie* in zijn lezing *Vaticanum II. Terugkeer naar de essentie* in Onthaalcentrum De Pelgrim in Scherpenheuvel (Isbellaplein 15b) op 25 oktober om 17 uur. Inschrijven via luc.van.hilst@telenet.be of Rozenkranlaan 5, 3270 Scherpenheuvel • Meer weten over het concilie? Surf naar www.volgconcilie.be.

Paus Franciscus, een herder die zijn kudde graag zeer nabij is. Vormt dat geen risico voor zijn veiligheid? © Reporters

‘Vaticaanse Lente is aangebroken’

Franciscus hervormt niet enkel de curie, maar verbindt tederheid met pausschap

Erik DE SMET

Voor de Kerk mag 2013 zonder meer wonderlijk heten. In dit ‘tweepausenjaar’ volgt de ene verrassing op de andere. Eerst was er het onverwachte aftreden van Benedictus XVI en nu is er Franciscus, die aan het pausschap een stijl verleent die ontegensprekelijk afwijkt van die van zijn voorgangers.

Jan De Volder, journalist bij het christelijke opinieblad *Tertio*, schreef daarover *Een wonderlijk tweepausenjaar. Nieuwe zuurstof voor de Kerk*. Bij de boekvoorstelling bestempelde Luc van der Kelen, gewezen politiek journalist van *Het Laatste Nieuws* en naar eigen zeggen een buitenstaander als het gaat om de Kerk, wat die Kerk momenteel beleeft zowaar als een „Vaticaanse Lente”. Van der Kelen vindt ook de huidige paus een „moderne profeet” die maakt dat er na een periode van wanhoop in de Kerk nu opnieuw hoop leeft.

De Volder noemt het opstappen van de vermoeide Duitse paus

een „meesterzet” na maanden van schandalen en Benedictus’ zichtbare onvermogen om orde op zaken te stellen in de Romeinse curie. Toch was het volgens hem net deze als conservatief gekende Joseph Ratzinger die fundamenteel het pausschap veranderde. Geen amechtige paus zal nog ooit op post kunnen blijven.

Kardinaal Danneels, die deelnam aan het conclaaf dat paus Franciscus verkoos en die De Volders boek inleidde, getuigt hoe kardinaal Bergoglio bij zijn ambtsaanvaarding er als verstandend bijstond, de armen naast het lichaam, en prevelde dat hij slechts een zondaar was.

„Alles en iedereen die hij ontmoet, kust hij”, stelt de kardinaal vast. „Hij is een knuffelpaus. Van het woord ‘tederheid’ maakte hij een pauselijke term. Meermaals verwees hij al naar de Kerk als moeder en zelf komt hij ook moederlijk uit de hoek. Hij steekt zijn emoties nooit weg. Ik heb maar één zorg: hij loopt iedereen pardoes tegemoet. Ik zou niet graag zijn lijfwacht zijn...”

Naar buiten!

Jan De Volder wil in zijn boek over die eerste maanden Franciscus’ pontificaat analyseren. Vraag is natuurlijk of het daarvoor niet te vroeg is. Duidelijk is alvast dat paus Franciscus werk maakt van hervormingen en begon met herschikkingen aan de top van de Kerk, maar dat het echte werk nog moet beginnen. De Volders boek was al gedrukt toen de zogeheten kroonraad van acht kardinalen in Rome met de paus vergaderde.

Voor De Volder staat het nieuwe pontificaat vooral voor een Kerk die missionair is en niet in zichzelf gekeerd, die in dialoog treedt met de mensen van deze tijd. „Naar buiten!”, riep de paus iedereen in Rio toe. Zal hij met deze boodschap gehoor vinden? Zal het Europese christendom door hem zijn tweede adem krijgen? Het zijn nog open vragen.

Jan De Volder, *Een wonderlijk tweepausenjaar. Zuurstof voor de Kerk*, Lannoo, Tielt, 2013, 247 blz., 17,99 euro.

Mariabeelden meedragen in processies, het behoort tot de volkse traditie in Vlaanderen. Hier komt het beeld uit Boom aan in Halle voor de processie van 2010. © Rudi Van Beek

Advertenties

Mijn Stannah Starla, de stijl die me bevalt, de teruggevonden vrijheid ...

Documentatie en gratis prijsophaalbrief op
 info@stannah.be 0800 95 950 www.stannah.be

Naam + Voornaam
 Adres
 Postcode Stad
 Tel: E-mail

Stannah bvba, Poverstraat 94, 1731 Relegem **Stannah**

INFRA-BLITZ 50 jaar
 ELEKTRISCHE KWARTSVERWARMING

Gezien op de BEURS

De goedkoopste verwarming !!
 Een grote parabolische spiegel weerkaatst de warmte van de kwartsbuizen.

- Geen stof
- Geen schadelijke stoffen
- Zuinig in verbruik
- 5 jaar garantie
- Geen plaatsingskosten
- Geen geur
- Geen zuurstofverbruik
- Directe verwarming

Voor meer info of een gratis berekening van hoeveel een kwartsverwarming verbruikt in uw gekozen ruimte, gelieve deze coupon in te vullen en op te sturen naar:
NIPACO BVBA - INDUSTRIEPARK DE BRUWAAN 19 - 9700 OUDENAARDE

Naam: Gekozen ruimte (in cm)
 Adres: L: B: H: